

ГА ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 21.03.2025).

3. Потриваєва Н.В., Савченко І.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект. *Економічний форум*. 2014. № 1. С. 93–98.

4. Оплата праці державних службовців. *Національне агентство України з питань державної служби*. URL: <https://nads.gov.ua/oplata-praci-derzhavnih-sluzhbovciv> (дата звернення: 21.03.2025).

5. Парламент підтримав законопроект про реформу системи оплати праці державних службовців. *Національне агентство України з питань державної служби*. 2025. URL: <https://nads.gov.ua/news/parlament-pidtrymav-zakonoproiekt-pro-reformu-systemy-oplati-pratsi-derzhavnykh-sluzhbovtziv> (дата звернення: 21.03.2025).

6. Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про державну службу" щодо впровадження єдиних підходів в оплаті праці державних службовців на основі класифікації посад № 8222 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40885> (дата звернення: 24.03.2025).

Колесник Юлія

Здобувач другого рівня вищої освіти

кафедри політології та державного управління.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

(керівник проф. Олена Чальцева)

ORCID: 0009-0000-2206-3633

ВПЛИВ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ НА РІВЕНЬ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ У МІСЬКОМУ ПРОСТОРИ

Внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації на територію України, щодня збільшується частка громадян України, які отримують статус людини з інвалідністю. Це серйозний виклик для органів місцевого самоврядування, який змушує докорінно переглянути принципи організації простору міста. Безбар'єрність критичної інфраструктури вирізнялася недостатнім рівнем розвитку з часів здобуття незалежності, проте сьогодні необхідно розглянути це як нагальну проблему, яка потребує комплексного вирішення.

Транспортний фактор відіграє ключову роль у питанні створення

комфортних умов проживання у місті. Транспорт – це не лише засіб пересування, а й важливий інструмент соціальної взаємодії населення. Його доступність визначає рівень можливостей громадян у сферах працевлаштування, освіти, культури та комунікації. Формування архітектурної доступності є невід’ємною умовою для забезпечення безбар’єрної взаємодії осіб з інвалідністю та всіх містян. У західних країнах концепція соціальної інтеграції ґрунтується на залученні людей з інвалідністю до спільної діяльності з іншими громадянами, що сприяє їхній реабілітації та повноцінному включенню в суспільне життя. Відсутність безбар’єрної транспортної інфраструктури призводить до ізоляції, що обмежує соціальну та громадську активність маломобільних груп населення. Крім того, доступний громадський транспорт є важливим фактором для забезпечення самостійності людей з обмеженими можливостями, адже він дає змогу легко дістатися до необхідних громадських послуг і брати участь у соціальному житті без обмежень за часом або маршрутом [1]

Для підтвердження думки про важливість доступного транспорту для маломобільних груп населення, зокрема людей з інвалідністю, варто розглянути результати дослідження на тему: «Національне соціологічне дослідження про сприйняття людей з інвалідністю в Україні», проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» у 2023 році [2].

Рис. 1. «В яких місцях Ви найчастіше бачите людей з інвалідністю? (%)» [2]

За даними опитування, можна зауважити, що 24% респондентів найчастіше мають змогу зустрічати людей з інвалідністю саме в громадському транспорті. Це свідчить про регулярну потребу громадян з інвалідністю бути мобільними та активно залученими до суспільного життя — реалізовуватись у професійній сфері, здобувати освіту, отримувати медичні послуги, відвідувати громадські заходи тощо. Окрім того, дана діаграма демонструє, що громадяни з інвалідністю є активними учасниками різноманітних сфер життя, оскільки

значна частина зустрічей відбувається також на вулицях міста/села (61%), у парках, громадських просторах (26%), магазинах (23%), та в центрах надання послуг (ЦНАП, банки, пошта тощо) (20%).

Однак, щоб детальніше проаналізувати саме думку громадян з інвалідністю, доцільно скористатися результатами опитування, проведеного серед громадських організацій, що представляють інтереси даної соціальної групи, та їх учасників щодо доступності транспортних послуг. Дане дослідження було розроблене Міністерством розвитку громад та територій України та опубліковане 27 листопада 2024 року [3].

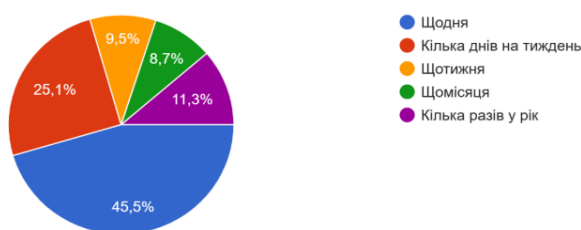

Рис. 2. «Як часто громадяни з інвалідністю користуються послугами міського транспорту» [3].

Згідно даними представленими на рисунку 2, громадський транспорт є невід’ємною частиною повсякденного життя більшості респондентів. Зокрема, 45,5% опитаних користуються ним щодня, 25,1% – кілька разів на тиждень, 9,5% – щотижня, а 8,7% здійснюють поїздки приблизно раз на місяць. Водночас 11,3% опитаних взагалі не використовують громадський транспорт, що може бути зумовлено як його недоступністю для громадян з інвалідністю, так і наявністю власного транспорту.

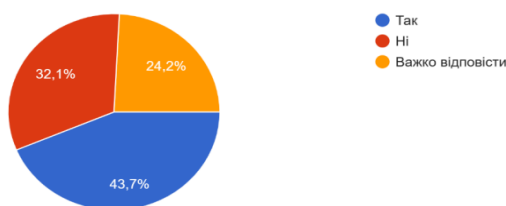

Рис. 3. «Чи доступний для людей з інвалідністю транспорт, яким ви користуєтесь» [3].

За результатами опитування, поданими на рисунку 3, 32,1% респондентів вважають громадський транспорт недоступним для осіб з інвалідністю, головною причиною чого є застарілий транспорт. Водночас 43,7% зазначили, що транспорт, яким вони користуються є доступним, 24,2% не змогли дати чітку відповідь. Це свідчить про нерівномірність умов перевезень

і нагальну потребу в оновленні транспорту, розширенні кількості низькопідлогових маршрутів та підвищенні обізнаності щодо інклюзії.

Отже, для людей з інвалідністю існуючі бар'єри вагомо впливають на можливість ведення активного способу життя та суттєво ускладнюють участь у різних суспільних заходах. Для забезпечення права на вільне пересування держава повинна вжити відповідних заходів для створення рівного доступу до фізичного оточення, об'єктів, послуг, транспортної інфраструктури та інформаційно-комунікаційних технологій як у містах, так і в сільських місцевостях. Реалізація цих заходів сприятиме підвищенню рівня автономії осіб з обмеженими можливостями та забезпеченню їхньої повноцінної інтеграції в суспільні процеси.

Створення безбар'єрного простору є ключовим елементом соціалізації людей з інвалідністю та їх включення в активне суспільне життя. Доступ до культурних і спортивних закладів дасть можливість таким людям духовно та фізично розвиватися. Завдання кожної демократичної держави, яка визнає права людини та зобов'язується їх дотримуватися, полягає в тому, щоб докладати усіх зусиль для покращення якості життя громадян, незалежно від їхніх фізичних можливостей [1].

Список використаних джерел

1. Чічель О. Архітектурна доступність та безбар'єрність простору як форма реалізації концепції інклюзії у суспільстві. Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат. 2022. С.197.
2. Національне соціологічне дослідження про сприйняття людей з інвалідністю в Україні. Соціологічна група «РЕЙТИНГ». URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_ua_los_112023_press.pdf (дата звернення: 14.03.2025).
3. Звіт за результатами опитування громадських організацій, що представляють інтереси осіб з інвалідністю, та їх учасників щодо доступності транспортних послуг. Міністерство інфраструктури України. URL: <https://surl.li/tageox> (дата звернення: 14.03.2025).